

Målgruppe: 4.-6. klasse

Titel: Arkæolog for en dag

Fagområder: Historie, natur/teknologi

Kort beskrivelse: Forløbet præsenterer en sanselig tilgang til kulturhistorien, hvor eleverne gennem genstande, fysiske aktiviteter, dialog og undersøgelse udvikler deres forståelse af historiebegrebet og deres rolle som historieskabende individer. Eleverne får mulighed for at afprøve arkæologens arbejdsmetoder i ArkæoLAB, Holbæk Museums interaktive arkæologiske udstilling. Forløbet har fokus på arkæologien som en tolkende videnskab.

Praktiske Oplysninger

Forløbet finder sted på Holbæk Museum og i museets ArkæoLAB.

Eleverne bedes huske fornuftigt fodtøj og overtøj der passer til vejret.

Benytter I jer af Kulturbussen, er der mulighed for at besøge en gravhøj eller andre fortidsminder inden eller efter besøget på museet. Forhør jer om dette, når I booker forløbet.

Formål

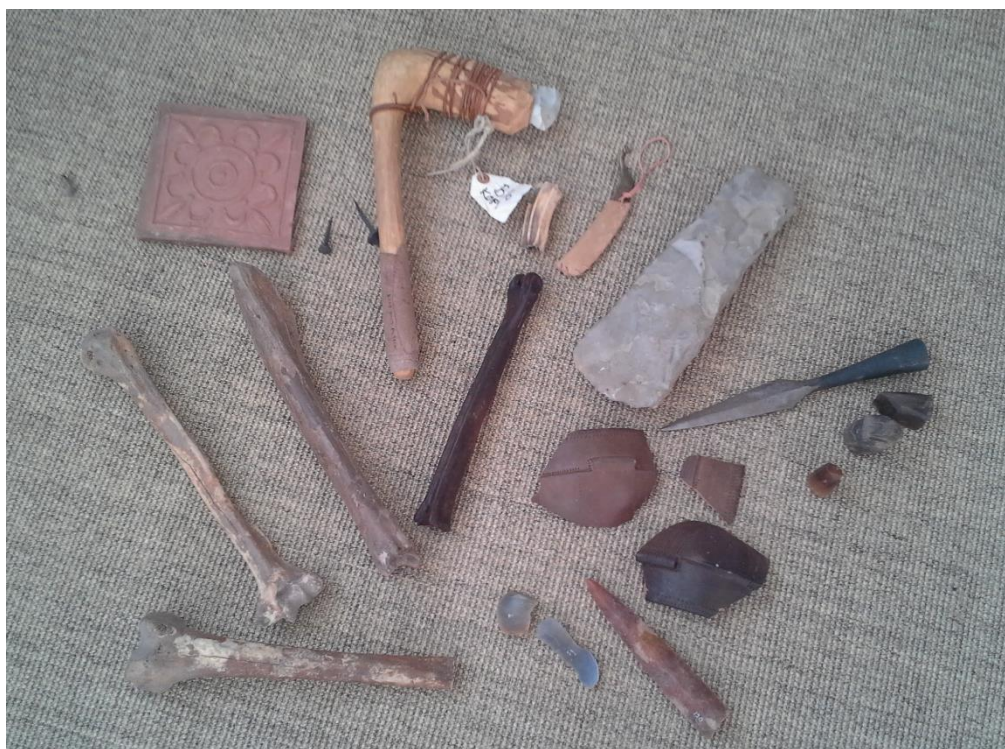
Med udgangspunkt i forskellige kulturhistoriske temaer har forløbet til formål at udvikle elevernes kulturelle dannelse og give dem en anderledes kulturoplevelse med rum til fordybelse og nysgerrighed. Der er ligeledes fokus på at stimulere børnenes læringslyst ift. historie og kultur, og gøre dem opmærksomme på forskelle i kulturer og tider. Øvelserne i ArkæoLAB, Holbæk Museums interaktive arkæologiske udstilling, sætter fokus på elevernes evne til at observere, undersøge og perspektivere.

Der lægges særligt op til, at eleverne skal introduceres til arkæologien som en tolkende videnskab, hvor viden om historien skabes i sammenspil med de skriftlige kilder. Således er elevernes evne til både at observere, formulere og argumentere for teorier om fund fra oldtiden et særligt omdrejningspunkt.

Pædagogisk greb

Forløbet præsenterer en sanselig tilgang til kulturhistorien, hvor eleverne gennem genstande, fysiske aktiviteter, dialog og undersøgelse udvikler deres forståelse af historiebegrebet og deres rolle som historieskabende individer. Der sættes fokus på, hvordan vi arbejder med genstande, fund og fortællinger for at forstå vores fortid og dermed vores nutid. Elevernes forhåndsviden og erfaring inddrages undervejs i forløbet for at stimulere læringslysten og gøre emnerne relaterbare.

Derudover får eleverne et indblik i arkæologens verden og arbejdsmetoder, og hvordan der arbejdes med historiske kilder gennem hands-on arkæologiske øvelser i iscenesatte udgravningsmiljøer.

Fælles Mål

Arkæolog for en dag understøtter flere videns- og færdighedsmål under følgende overordnede kompetencemål for mellemtrinnet:

Natur og teknologi:

Undersøgelse

Eleven kan gennemføre enkle undersøgelser på baggrund af egne forventninger

Perspektivering

Eleven kan relatere natur og teknologi til andre kontekster

Eleven kan perspektivere natur/teknologi til omverdenen og aktuelle hændelser

Kommunikation

Eleven kan beskrive enkle naturfaglige og teknologiske problemstillinger

Dansk:

Kommunikation

Eleven kan kommunikere med opmærksomhed på sprog og relationer i nære hverdagssituationer

Fremstilling

Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer

Historie:

Kronologi og Sammenhæng

Eleven kan relatere ændringer i hverdag og livsvilkår over tid til eget liv

Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved historiske perioder

Kildearbejde

Eleven kan anvende kilder til at opnå viden om fortiden

Eleven kan med afsæt i enkle problemstillinger anvende kildekritiske begreber til at gøre rede for fortolkninger af fortiden

Historiebrug

Eleven kan fortælle om, hvordan mennesker er påvirket af og bruger historie

Eleven kan perspektivere egne og andres historiske fortællinger i tid og rum

Beskrivelse af undervisningsforløbet

Forløbet finder sted i ArkæoLAB, Holbæk Museums interaktive arkæologiske udstilling.

Undervisningen indledes med en levende introduktion til arkæologi og arkæologens metoder, værktøj og tilgang til historiske problemstillinger. Eleverne får mulighed for at bruge arkæologens metoder til at analysere deres egen samtid. Der lægges særligt fokus på, hvordan arkæologen bruger genstande og andre fund som kilder til at danne et billede af fortiden. Eleverne får mulighed for at håndtere ægte fund fra arkæologiske udgravninger foretaget af museets arkæologer. De stifter bekendtskab med en række nøglebegreber fra arkæologens og museets verden såsom redningsarkæologi, dendrokronologi, konservering, registrering og meget mere.

Derudover undersøger eleverne, hvad man kan afkode fra det man finder og lige så vigtigt det, man IKKE finder.

I ArkæoLAB arbejder eleverne både i plenum og i grupper. Her skal de bl.a. grave i ArkæoLABs tre forskellige iscenesatte udgravninger (henholdsvis Svinninge, Åmosen og Holbæk by) og analysere deres fund. Vi undersøger arkæologens verden og arbejder med fortolkning af og kronologisk forståelse for historien. Der er således særligt fokus på samarbejdsøvelser og elevernes evne til at

reflektere over de genstande, de finder ved udgravningen. Som afsluttende øvelse sendes eleverne på metaldetektorstafet i museumsgården. Afslutningsvis laves en fælles opsamling.

Videre arbejde med emnet ”før” eller ”efter”

De følgende afsnit rummer en række forslag til, hvordan man kan arbejde med emnet som forberedelse til eller som efterbearbejdning af undervisningsforløbet.

1. Udgrav en skraldespand

Forestil jer, at I har udgravet en skraldespand og nu skal til at undersøge indholdet. Sørg for at bytte klassens skraldespand med en fra en anden klasse, hvor eleverne ikke på forhånd kender indholdet. Ud fra indholdet i skraldespanden skal klassen gerne forholde sig til følgende fire spørgsmål:

- Hvordan lever de?
- Hvad spiser de?
- Hvor mange er de?
- Hvad har de lavet?
- Baseret på hvad du ved, om det samfund du lever i, hvad kan fundene fortælle dig om de mennesker, som har efterladt dem?

2. Hvad fortæller jeres påklædning og ting om jeres ”stamme”?

Analyser de kulturelle budskaber og de identitetssignaler, der er i valget af påklædning. Det kan være signaler som samhørighed, status, osv.

Klassen skal forsøge at forholde sig til:

- Hvad fortæller jeres tøj om jer?
- Er der forskel på jer og jeres lærer?
- Forestil jer at I bor i et andet land, ville I så se anderledes ud?

Har læreren mulighed for det, er det en god ide at medbringe ting fra forskellige kulturer.

3. Kronologi

Formålet med opgaven er at styrke elevens forståelse af kronologien som redskab. Det er en god idé, hvis læreren kan medbringe nogle ældre genstande til øvelsen. Det kan være billeder af genstande så som økser og knive fra stenalderen, bronzealderen og jernalderen samt tilsvarende redskaber fra nutiden. Det kan også være genstande fra andre mere nutidige perioder.

Eleverne skal forholde sig til:

- Hvordan de tror, tingene har set ud for mange år siden.
- Lægge tingene i kronologisk rækkefølge, med det ældste først og det nyeste sidst.

Web-ressourcer

1) Jeg er arkæolog

<https://itunes.apple.com/dk/app/jeg-er-ark-olog/id714882772?mt=8&ign-mpt=uo=4>

Eleverne skal gennemføre en udgravning fra sagen lander på skrivebordet, til resultaterne af udgravningen er offentliggjort i museets udstilling eller publikationer. Du skal styre gravemaskinen, budgetterne, håndtere fundene korrekt og finde ud af, hvad du har fundet.

2) Få information om gravhøje og dysser og gå på opdagelse ude i landskabet!:

<http://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/>